Från Dreyfus-affären till världskriget.

De intellektuella och den tredje republiken.

Dreyfus-affären utgör, såsom i en förra gången artikel nämndes, en betydelsefull etapp i utvecklingen av den intellektuella elitens förhållande till den republikanska regimen. Det är här icke behövligt att beröra de omständigheter som av denna judiciella tvist gjorde icke blott en politisk konflikt, under vilken republikens bestånd hotades, utan en uppgörelse mellan två livsåskådningar, där man å ena sidan hävdade statens auktoritet och individens totala underordnande under dess intressen, å den andra förkastade rättvisa för den enskilde, individualismen. Det väsentliga är att genom händelsernas logik ett ställningstagande i Dreyfus-affären kom att betyda ett ställningstagande till det rådande politiska systemet. Även de som utan politiska åsyften inträdde i striden funno sig snart enrollerade bland regimens anhängare eller motståndare; från dreyfusard och anti-dreyfusard förvandlades man snabbt till aktiv republikan, respektive monarkist eller förkämpe för plebiscitär diktatur.

Den iver med vilken kulturens målsmän — även de som stodo helt utanför politiken — deltogo i striden kring Dreyfus torde icke ha någon motsvarighet i fransk politik. Endast få underlåto att på något sätt markera sin uppfattning; de som icke uppträdde i pressen eller på de offentliga mötena inträdde i församlingar som de stridande parterna bildade eller deltogo i kollektiva opinionsyttringar. Den bärva av motsägande uppgifter och vaga rykten i vilken sanningen inkapslades synes ha lockat den tränade intelligensen. Framför allt utgjorde "affären" en konkret utgångspunkt för en principiell debatt.

Det har ofta påstätts att det stora flertalet intellektuella voro dreyfusarder, anhängare av kravet på revision av 1894 års krigsrättsdom. Säkert är att man inom det revisionistiska lägret satte ett alldeles särskilt värde på anslutningen från litterära, vetenskapliga och konstnärliga kretsar; "giv mig ditt namn, och jag skall kalla dig för intellektuell", anser Barrès icke alldeles utan skäl ha varit en ledande grundsats hos organisatörerna av dreyfusardernas petitionslistor. Den anslutning man vann var i varje fall betydande. Inom den äldre generationen av författare märktes framför allt Anatole France, som blev en av de mest aktiva revisionisterna och vars under denna tid väckta politiska intresse sedermera utvecklades i radikal riktning. Bland de unga synes flertalet ha gått på denna linje; såsom exempel kunna nämnas Péguy, Halévy, André Gide och Marcel Proust, av vilka särskilt de båda förstnämnda spelade en framträdande roll. I det kollektiva arbete varigenom man emellanåt brukades sönderrensila de påstådda bevisen för Dreyfus' skuld togo vetenskapsmän inom skilda discipliner, såsom Gaston Paris, Lévy-Bruhl, Anlard och Seignobos, en viktig del; Painlevé gick helt över från matematik till politik.

Många intellektuella fördes emellertid i samband med Dreyfus-affären över till aktiv kamp mot regimen. I den nationalistiska förening med antirepublikanska tendenser, Ligue de la Patrie française, som bildades 1899, blev Lemaître ordförande; likaså Anatole France hade han tidigare stått helt utanför politiken, men fortsatte sedan intresset växkte i den insagnas riktningen och blev inom kort en av nojalisternas ledare. Om dreyfusarderna kunde stödja sig på ungdomen, hade de dessa motståndare majoritet bland de äldre; 26 av akademins 40 ledamöter inginga omedelbart i den nyssnämnda kamporganisationen. Företrädare för en yngre generation saknades dock ej helt, och det var inom denna som antidreyfusarderna funno sina skarpaste pennor: Barrès och Maurras. I sitt arbete Scènes et doctrines du nationalisme utformade Barrès den formellt republikanska, i realiteten plebiscitära eller cæsaristiska nationalismens teori, och Maurras gav i Enquête sur la monarchie en genomtänkt och systematisk motivering åt monarkismen.

I det hela kom Dreyfus-affären att innebära en intellektuell seger för republikan. Först efter denna tid kan man tala om en stark republikansk riktning inom vetenskap och litteratur. Pegúy, vars inflytande på en elit bland ungdomen under årtiondet före världskriget var så betydande, var uppriktig republikan samtidigt som katolik och nationalist — en ett par årtionden tidigare knappast tänkbar kombination. Kretsen kring La nouvelle revue française är, ehuru icke på något sätt politiskt organiserad, utan tvivel republikanskt orienterad och har på visst sätt blivit en motvikt till Maurras' skola, som i Action française fortsatt den monarkistiska propagandan; det kan erinras om den kritik av nationalism och rojalism som Gide framfört i flera av sina romaner, senast i Les faux-monnayeurs. En ral vetenskapsmän, såsom Seignobos och senare Siegfried, ha givit av synpunkt präglade analyser av republikens statsliv. I den under pseudonymen Alain framträdande filosofen Chartier har den egenartade form av parlamentarism som utbildats i Frankrike och som framför allt utmärkes av folkrepresentanternas självständighet gentemot både regeringen och partiorganisationerna funnit en originell och skarpsinnig teoretiker; hans arbeten, framför allt Eléments d'une doctrine radicale, höra till de märkligaste apologier för demokratin som under senare tid framkommit.

Den stridsformering som upprättades under Dreyfus-affären blev under den närmaste tiden bestående. Under kulturkampen, som väsentligen betingades av det nya läge i vilket fransk politik kommit genom "affären", förlorade striden inom det intellektuella lägret, om också ej med samma häftighet som tidigare. Först under och efter kriget inträder en avspänning som med visst skäl kan sägas innebära ett allmänt accepterande av regeringen.

Sammingen under kriget kom republiken till godo. Då nationalister och monarkister i segerns intresse underställde radikalen, antiklerikalen och dreyfusarden Clemenceau, avtrubbades deras principiella opposition. Med segern stärktes republikens anseende, även om anklagelserna för bristande försvarsvilje var kring i vissa mån ansågo drabba själva statsformen. Valen efter kriget visade den monarkistiska propagandans fåfänglighet. Det blev uppenbart att regimen icke längre hotades från höger, men däremot miljögen från vänster. Under det att vid 1928 års val ingen utpräglad monarkist valdes, samlade de socialistiska och kommunistiska partierna — av vilka det förra icke bestämt avvisar, det senare bestämt accepterar revolutionsprincipen — omkring 30 procent av valmännen. Det borgerliga samhällets fiender till vänster närma sig den ståndpunkt som högerrevolutionärerna uppnådde för 40 år sedan.

Dessa förändringar ha betingat den nya inställning till regimen hos de intellektuella kretsar Berès arbeten avgivit ett också partiskt och överdrivet vittnesbörd. Den socialistiska samhällssynen har hittills icke fått ett starkare fäste inom litteraturen. Bland de främsta författarna synes knappast någon kunna betraktas som representant härför; Duhamels konfrontation med humanerna, men i Le club des Lyonnais måste vål anses ha resulterat i ett avståndstagande. Det starka intresset för andra problem än de sociala är påtagligt. Endast Barbusse utgör ett bestämt undantag. Inom den politiska vetenskapen synes man bakom kombination. Kretsen kring La nouvelle revue française är, ehuru icke på något sätt politiskt organiserad, utan tvivel republikanskt orienterad och har på visst sätt blivit en motvikt till Maurras' skola, som i Action française fortsatt den monarkistiska propagandan; det kan erinras om den kritik av nationalism och rojalism som Gide framfört i flera av sina romaner, senast i Les faux-monnayeurs. En ral vetenskapsmän, såsom Seignobos och senare Siegfried, ha givit av synpunkt präglade analyser av republikens statsliv. I den under pseudonymen Alain framträdande filosofen Chartier har den egenartade form av parlamentarism som utbildats i Frankrike och som framför allt utmärkes av folkrepresentanternas självständighet gentemot både regeringen och partiorganisationerna funnit en originell och skarpsinnig teoretiker; hans arbeten, framför allt Eléments d'une doctrine radicale, höra till de märkligaste apologier för demokratin som under senare tid framkommit.

Den stridsformering som upprättades under Dreyfus-affären blev under den närmaste tiden bestående. Under kulturkampen, som väsentligen betingades av det nya läge i vilket fransk politik kommit genom "affären", förlorade striden inom det intellektuella lägret, om också ej med samma häftighet som tidigare. Först under och efter kriget inträder en avspänning som med visst skäl kan sägas innebära ett allmänt accepterande av regeringen.

Sammingen under kriget kom republiken till godo. Då nationalister och monarkister i segerns intresse underställde radikalen, antiklerikalen och dreyfusarden Clemenceau, avtrubbades deras principiella opposition. Med segern stärktes republikens anseende, även om anklagelserna för bristande försvarsvilje var kring i vissa mån ansågo drabba själva statsformen. Valen efter kriget visade den monarkistiska propagandans fåfänglighet. Det blev uppenbart att regimen icke längre hotades från höger, men däremot miljögen från vänster. Under det att vid 1928 års val ingen utpräglad monarkist valdes, samlade de socialistiska och kommunistiska partierna — av vilka det förra icke bestämt avvisar, det senare bestämt accepterar revolutionsprincipen — omkring 30 procent av valmännen. Det borgerliga samhällets fiender till vänster närma sig den ståndpunkt som högerrevolutionärerna uppnådde för 40 år sedan.

Dessa förändringar ha betingat den nya inställning till regimen hos de intellektuella kretsar Berès arbeten avgivit ett också partiskt och överdrivet vittnesbörd. Den socialistiska samhällssynen har hittills icke fått ett starkare fäste inom litteraturen. Bland de främsta författarna synes knappast någon kunna betraktas som representant härför; Duhamels konfrontation med humanerna, men i Le club des Lyonnais måste vål anses ha resulterat i ett avståndstagande. Det starka intresset för andra problem än de sociala är påtagligt. Endast Barbusse utgör ett bestämt undantag. Inom den politiska vetenskapen synes man bakom kombination. Kretsen kring La nouvelle revue française är, ehuru icke på något sätt politiskt organiserad, utan tvivel republikanskt orienterad och har på visst sätt blivit en motvikt till Maurras' skola, som i Action française fortsatt den monarkistiska propagandan; det kan erinras om den kritik av nationalism och rojalism som Gide framfört i flera av sina romaner, senast i Les faux-monnayeurs. En ral vetenskapsmän, såsom Seignobos och senare Siegfried, ha givit av synpunkt präglade analyser av republikens statsliv. I den under pseudonymen Alain framträdande filosofen Chartier har den egenartade form av parlamentarism som utbildats i Frankrike och som framför allt utmärkes av folkrepresentanternas självständighet gentemot både regeringen och partiorganisationerna funnit en originell och skarpsinnig teoretiker; hans arbeten, framför allt Eléments d'une doctrine radicale, höra till de märkligaste apologier för demokratin som under senare tid framkommit.

Den stridsformering som upprättades under Dreyfus-affären blev under den närmaste tiden bestående. Under kulturkampen, som väsentligen betingades av det nya läge i vilket fransk politik kommit genom "affären", förlorade striden inom det intellektuella lägret, om också ej med samma häftighet som tidigare. Först under och efter kriget inträder en avspänning som med visst skäl kan sägas innebära ett allmänt accepterande av regeringen.

Sammingen under kriget kom republiken till godo. Då nationalister och monarkister i segerns intresse underställde radikalen, antiklerikalen och dreyfusarden Clemenceau, avtrubbades deras principiella opposition. Med segern stärktes re-

Steg miste och föll på huvudet.

Inne på gården till huset Nybrogatan 61, där man i samband med ombyggnadsarbeten håller på att gjuta en cistern, föll på fredagsmiddagen 56-årige cementarbetaren Erik Andersson från en ställning och skadade sig svårt. Andersson, som förmodligen stigit miste på ställningen i cisternen, kom i fallet med huvudet före och ådrog sig krossår i huvudet. I medvetslöst tillstånd forbadades han till Sabbatsbergs sjukhus. Någon överhängande fara för livet anses dock ej föreligga.

— I korsningen mellan Ostra Sinsgatan och Rennäsbacken kolliderade på fredagsmorgonen en lastbil med ett spårvagnståg på linje S. Både bilen och tågets motorvagn fingo en del skador vid sammanstötningen. Förmodligen har bilföraren distraherats när han kom körande mot Rennäsbacken och ej genast uppfattat åt vilket håll spårvägståget skulle köra.

— Vid S-tåden på torsdagskvällen blev fru Elsa Hellström från Backen i Huddinge då hon cyklade på vägen mellan Huddinge och Flitja bakifrån påkörd av en lastbil. Hon skadades svårt och vårdas nu i ett hem av läkare. Någon utredning om olyckan har ännu icke kunnat företagas.

Framgaffeln brast, cyklisten störtade.

Genom att framgaffeln plötsligt brast störtade tidigt på fredagsmorgonen på Södra Bantorget en 35-årig cyklist Harald Fransson i gatan och skadade sig så svårt att han måste föras till sjukhus i ambulans. Fransson *hörde* sig i fallet en del kontusioner samt en lindrig hjärnskakning.

Dödad av elektriska strömmen.

ÖREBRO, fredag.

T.T. Under det lantbrukare Axel Eriksson i Norra Runnaby, Ekera socken, på fredagsmorgonen var sysselsatt med att reparera den elektriska ledningen till en höhäss räkade han komma i beröring med den elektriska strömmen, varvid han föll till marken och ljöd en ögonblicklig död. Han var 37 år gammal.

11-åring drunknad under badning.

ÖRNSKÖLDSVIK, fredag.

T.T. Under badning i Myckelängsjön i Ånundsjö på fredagen drunknade en 11-årig gosse, Carl Eriksson, son till faktor J. Eriksson i Myckelång.

— Under badning på fredagsmiddagen drunknade i Horkan vid Häggnäs en tolvårig son till arbetaren B. Berndt i Häggesta.

Kvävdes av dålig sprit.

ÖRNSKÖLDSVIK, fredag.

T.T. I ett baksmåk invid vägen vid Österås anträffade några förbipasserande personer på fredagseftermiddagen liket av en mansperson. Den döde har befunnits vara 60-årige agenten E. Broman, Kramfors. Han efterlämnar hustru och barn. Dödsorsaken tros vara kvävning efter förtäring av dålig sprit.

Dödad av blixten.

HALMSTAD, fredag.

T.T. Vid ett häftigt åskväder, som på fredagseftermiddagen drog fram över Hyltebrukstrakten, blev hemmansägaren Axel Bäckman i Bezet i Färgaryd dödad av blixten under det han uppehöll sig i ladugården. En häst som stod alldeles intill, blev oskadad liksom en skock får som uppehöllo sig i närheten. Den omkomne var 44 år gammal och efterlämnar hustru.

Tobaksinternational i Stockholm.

Internationella tobaksarbetareförbundet håller sin trettonde kongress i Stockholm med början den 17 augusti. Från Belgien motionera om införandet av 40-timmarsvecka, och österrikarna vilja helt upplösa förbundet och i stället söka anslutning till Internationella närings- och njutningsmedelsarbetareförbundet.

Poststation länsad på frimärken för 100 kr.

GÖTEBORG, fredag.

T.T. Poststationen lokal i Lärad, några mil söder om Mariestad, har natten till fredagen berövats av tjuvar, vilka i en pulpet kommit över frimärken till ett belopp av omkring 100 kr. Poststationens kontanta medel voro förvarade i ett val en vägg fast bassakrin. Den synes som om tjuvarna sökt öppna detta, vilket dock ej lyckats.

Förshagatjuv skjuter skarpt.

Undkom förföljarna, men gott signalement finns.

KARLSTAD, fredag.

T.T. Natten till fredagen förövades inbrott i en butikslokal i Forshaga, tillhörig handlanden C. Larsson. De i huset boende vaknade, och en son till Larsson förföljde tjuven, som därvid avlossade två skarpa revolverskott mot honom, dock utan att träffa. Tjuven lyckades undkomma. Man har utförligt signalement på förövaren, som bl. a. misstänkes för flera inbrott i Filipstad. I spaningarna deltaga två ländetektiver.

Ny hamnkapten i Malmö.

MALMÖ, fredag.

T.T. Till hamnkapten i Malmö har hamnförmannen utsett kaptenen i rederiaktiebolaget Nordstjernan Gustaf Vinberg.

Bordtäcken, eleganta modeller.
K. Anderson
Hovjuvelerare. Operahuset.

Prima Ostronansjovis
48 öre pr 1/1 brk.
D:o Fiskbullar 48 öre pr 1/1 brk.
Ansjovisfilét 23 öre pr 1/4 ask.
Salat pr stort huvud 10 öre.
Nypickad Spenat pr kg. 90 öre.
Svenska Tomater pr kg. 1:—
Delikata, mogna Päron pr kg. 95 öre.
Alla slags Konserver, Grönsaker och Frukter till motsvarande låga priser.
Husmoderns Frukt- och Konservlager,
Barnhusgatan 4.

KUNGSHOLMSBOR!
I dag inkomna nyfångade
SVENSKA KRÄFTOR
FISKAFFÄREN
Hantverkarg. 18—20. T. Kh. 31451.

vörtlimpa — håller sig i värmen — 0:35 o. 0:55
konsum

Den moderna kostymen
Alla prisägera. Kr. 25—125. I prima hel- yllecheviot kr. 65:—. Helylleskamgarn kr. 75:—. Beställningar å engelska o. svenska tyger kr. 100—130.

Den moderna klädningen och kappan i höga kvalitéer Klädningar kr. 28—60, Kappor kr. 25—125. Kappor med stora vidder i stora nummer. Utförda i cheviot o. rips boltylle, helt ärdenfodrade kr. 60.

Icke ens med våra priser kunna alla betala kontant. Vi uppdela då med nöje beloppet i flera **poster.**

A.-B. KLÄDER
Allt i Herr- och Damkläder.
Huvudaffär och verkstäder, Sveavägen 34—36.
Filialer: Kungsgatan 55, Vasagatan 7, St. Nygatan 30, Kat. Bangata 9, Hornsgatan 66, S:t Eriksplan 7, Linköping, Gävle, Falun, Sandviken, Sundsvall, Strömstad.

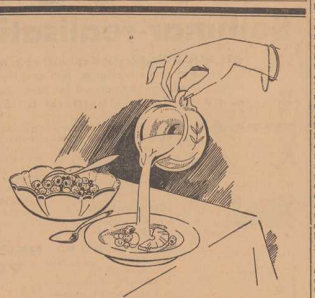

OVISPAD GRÄDDE
smakar bättre och är mera lättvindig än vispad grädde...
Vid vispning går den typiska gräddsmaken gärna förlorad. Ovispad grädde förhöjer smaken hos efterrätter på ett helt annat sätt än vispad. I synnerhet till frukt är ovispad grädde att föredraga.
Mjölkcentralen är en andelsförening bestående av över 10.000 mjölkproducenter, som äga över 100.000 st. kor.
MJÖLKCENTRALEN
Lantmännens Mjölkförsäljningsförening u. p. a.

Har Ni en minut ledig idag?

Ring då upp Dagens Nyheter (namnanrop) och prenumerera från 1 Aug. Blott kronor 3: 50 per månad eller 10 kr. per kvartal. Prenumeration mottages för Stockholm med omgivningar även å Dagens Nyheters kontor, Klara V. Kyrkogata 6, Stureplan 13, Hornsgatan 1, S:t Eriksplan 6 A, samt för andra platser i landet å varje postanstalt.

DAGENS NYHETER

Far och dotter häktade för sedlighetsbrott.

VIBY, fredag.

T.T. För sedlighetsbrott ha häktats 42-årige lantbrukaren Harald Olof Knut Wernström i Bure och hans 20-åriga dotter, vilka under ett par år stått i otillbörligt förhållande till varandra. Flickan framföddo i mitten av juli månad ett fullgånget foster, vilket omedelbart dog kort därpå på grund av vanvård, varefter liket grävdes ned på gården. Båda de häktade ha erkänt. Wernström är gift och har åtta barn, bland vilka den häktade flickan är den äldste.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.